

باشغال فضای مجازی، سلطان جهان خواهیم بود

گردآوری: ریحانه فلاطونی

۳۱

اشاره

استاد حسن رحیم پور از غدی از چهره‌های شناخته‌شده در مجامع علمی و فکری جامعه به شمار می‌آید. متن حاضر، خلاصه‌ای از دیدگاه‌های این استاد حوزه و دانشگاه درباره فضای مجازی و مسائل پیرامون آن است که در ادامه می‌خوانید.

فضای مجازی، در اصل فضایی حقیقی شده است

فضای مجازی در عنوان مجازی است؛ درحالی که امروز، حقیقی‌تر از ارتباطات حضوری و فیزیکی و مکانیکی شده است و امروز فضای مجازی، در اصل فضایی حقیقی است.

برخی ورود نیروهای انقلابی در این فضا را ناممکن تلقی کرده‌اند!

برخی از نظریه‌پردازان عرصه فضای مجازی و رسانه اصلاً ورود نیروهای انقلابی در این فضا را ناممکن و لغو تلقی کرده‌اند. استدلال آن‌ها عمدتاً این است که رسانه مدرن متعلق به جهان مدرن است و امر قدسی در پیچیدگی‌های جهان مدرن، قابل دوام نیست. اصلاً عرصه مدرن، عرصه مفاهیم قدسی نیست. ادعای آن‌ها این بود که هیچ روزنه روشنی برای مداخله در روند و مضمون فضای رسانه‌های جدید و مواجهه با این نظم سیاسی و اقتصادی جهان وجود ندارد و ممکن نیست کسانی با گفتارهای قدسی و انقلابی، یعنی هم در جهت براندازی نظم حاکم بر جهان و هم با نیروی معنوی-دینی برای ساختار شکنی نظم سکولار که حاکم بر سیاست و اقتصاد در جهان بود، وارد میدان شوند.

ادعا این بود که این عرصه به طور فزاینده‌ای، ژرف، غیر قابل درک و غیر قابل دسترسی برای جریان‌های دینی-انقلابی است. فرهنگ و

فرهنگ‌سازی به وجود آمده در عصر مدرن به همراه رسانه‌های الکترونیک وابسته آن مطلقاً اجازه حضور حتی نیمه‌موفق را به تفکرهای دینی و انقلابی در این عرصه‌ها نمی‌دادند.

این پارادایمی است که نتیجه آن زوال تاریخی پارادایم انقلابی و بنیادگرایی است. از منظر آن‌ها فرهنگ قدسی، هم فاقد مکانیزم تغییردهنده و هم فاقد پیچیدگی لازم است تا بتواند مصادف منطقی و استدلالی، هنری، ذوقی، آن هم از موضع مهاجم نه از موضع منفعل، با این عرصه داشته باشد.

باید مؤمنانه کار کرد

من به دوستان می‌گویم که شما به هر عرصه‌ای که وارد شوید اوضاع به همین منوال است؛ نان حلال در آوردن کاری سخت و نان حرام، کاری آسان است! کسی نباید بگوید ذات بازار متعلق به شیطان است، بلکه باید گفت که می‌توان مؤمنانه کار کرد و وارد بازار شد، اما کاری سخت است. عرصه سیاست هم همین طور است. کسانی که می‌گفتند سیاست را با دین آمیخته نکنید، چرا که سیاست ذاتاً سکولار است، چه افرادی که مخالف سیاست دینی بودند و چه گروهی که دیندار بودند و از موضع دین سخن گفتند، بر این باور بودند که هر وقت که بخواهیم سیاست را دینی کنیم نتیجه‌اش سیاسی کردن دین می‌شود؛ بنابراین اگر اصلاً به عرصه

در عرصه فضای مجازی، اولین کار ساختارشکنی است. ساختار و شالوده حاکم را باید با حمله به محکومات آن‌ها بشکنیم نه متشابهات! منتهی حمله به محکومات، کار ساده‌ای نیست.

سینما ما هنوز در زمین دیگران بازی می‌کنیم. این بدان معنا نیست که همه قواعد و ضوابط آن غلط است و یا ذاتاً سکولار است؛ نه، بلکه ما باید هزینه زیادی برای آن بپردازیم.

باید ریتم فضای مجازی را کنترل کنیم

تغییر ریتم در فضای مجازی، گام دیگری برای عقب نگه داشتن نیروهای مذهبی و انقلابی است. در این روش گاهی اوقات از یک مطلب، به سرعت عبور می‌کنند و گاهی هم یک مطلب را چندین مرتبه تکرار می‌کنند و ما باید ریتم فضای مجازی را کنترل کنیم.

ما باید طوری فضا را در عرصه مجازی بسازیم که کارکردهای زمان، مکان، سازمان‌ها و ساختارهای قدرت، همه تغییر کنند. همبستگی رسانه‌ای باشد اما نباید این افراد در اتاق فرمان حضور یابند.

حاکمیت اقتصاد در فضای مجازی

در فضای مجازی، رسانه و سینما، حاکمیت اقتصادی است. نباید فکر کنیم که تمام مسائل، مباحث عقیدتی و اشتباهات نظری است و برخی به دنبال حق هستند، اما دچار اشتباه شده‌اند؛ بخش بسیار مهم و تعیین‌کننده در عرصه سینما و به‌ویژه، فضای مجازی، مسئله منافع سرمایه‌داری است. آن‌ها هزینه می‌کنند و می‌فهمند که اگر از طریق فضای مجازی افکار عمومی بشریت، ذهن دنیا را کنترل کنند، خودشان با تمام منابعشان در اختیار آن‌ها قرار خواهند گرفت.

حوزه و دانشگاه پرکارتر عمل کنند

وقتی امام(ره) می‌گفتند مرگ بر آمریکا و مرگ بر شوروی، کسی باور نمی‌کرد. از این رو اگر نسل جدید ما، حوزه و دانشگاه اندکی مسؤولانه‌تر و پرکارتر عمل کنند، مطمئن باشید جهت رودخانه فضای مجازی تا چهل سال آینده تغییر خواهد کرد. تبیین مسیر رودخانه فضای مجازی یعنی تولید فکر و تولید مطالب جذاب، منطقی و جدید و این که از ارزش‌های انقلابی به گونه‌ای دفاع کنیم که کسی جرأت نکند آن‌ها را مسخره کند. هر جا که می‌بینیم غرب نسبت به ما ساکت است یعنی کار ما خوب بوده و هر جا که سخنی می‌گوید، یعنی نقطه‌ضعف داریم و باید در آن زمینه‌ها تلاش بیش‌تری داشته باشیم.

با اشغال فضای مجازی عملاً سلطان جهان خواهیم بود

امروز فضای مجازی کار هزاران ارتش و بمباران را انجام می‌دهد؛ بنابراین بنده معتقدم فضای مجازی، حقیقی است و هر کسی می‌تواند این فضای مجازی را اشغال کند. لذا هر چه جذاب‌تر و موفق‌تر عمل کنیم، عملاً سلطان جهان خواهیم بود.

سه کار مهمی که باید انجام داد

برخی از دوستان ضعف شخصی خویش را در عرصه‌های هنری و رسانه، دلیلی برای عدم حضور در سایر عرصه‌ها نپندارند. ما باید خودمان را تقویت کنیم:

- ۱- تقویت نظری و تئوریک: مسائل قومیتی، نژادی، مسأله عشق، خانواده، عدالت اقتصادی، حقوق بشر، آزادی و... دیدگاه صحیح اسلامی در این زمینه‌ها کدام است؟
- ۲- تغذیه روحی و شخصیتی: باید از قبل آمادگی پیدا کنیم و به لحاظ روحی و شخصیتی صداقت انقلابی پیدا کنیم، اگر از قبل آماده نشویم، وسط دریا، زیر آتش مجازی دوام نخواهیم آورد.

۳- جدی و منظم عمل کردن: ما باید طرح جامع داشته باشیم. فضای مجازی و رسانه‌های را از قبل مورد بررسی قرار دهیم و متوجه باشیم که دشمن از کدام محور ورود پیدا می‌کند؛ خاکریزهای ما کدام است و این موارد باید از قبل، رصد شوند.

سیاست تا زمان ظهور حضرت مهدی(عج) ورود پیدا نکنیم بهتر است. در نتیجه درباره فضای مجازی هم همین حرف‌ها را می‌زدند. معتقد بودند: قدرت، ذاتاً فاسد است، ثروت ذاتاً شر است و شهوت هم ذاتاً پلید و شیطانی است که در این جا باید از ذات تمایلات انسانی پرهیز کرد. این رویکرد در واقع همان تفکر رهبانیت است که می‌گوید صورت مسأله را پاک کنید و برای این که گناه جنسی نکنید بشر را باید عقیم کرد.

برای این که دچار شیطنتهای سیاسی و عوام فریبی نشوید، باید سیاست را کنار بگذارید، ذات بازار، نیرنگ است، ذات سینما شیطانی و غفلت است! در حالی که همه این تعابیر اشتباه است.

چیزی که باعث استحاله نیروهای ما در فضای مجازی خواهد شد....

انفعال در محتوا و روش، مسأله‌ای است که مدنظر غرب است و آن را به ما تحمیل کرده و ما آن را قبول نداریم؛ چیزی که باعث استحاله نیروهای ما در فضای مجازی خواهد شد، به ویژه کسانی که سواد اسلامی و سواد علمی کافی‌ای ندارند. البته ممکن است فردی سواد داشته باشد اما قدرت روحی نداشته باشد و منفعل باشد. از این رو ما نمی‌توانیم در این جا پارادایم بسازیم و یا ساختارشکنی کنیم.

کسی که شنا بلد نیست، نباید به قسمت‌های پرخطر رودخانه برود. بلکه او فقط می‌تواند در حاشیه باشد؛ اما کسانی هستند که علاوه بر این که می‌توانند خلاف جهت رودخانه شنا کنند، توانایی تغییر جهت رودخانه را نیز دارند. در این هنگام در عرصه فضای مجازی انقلاب رخ خواهد داد و ما هنوز در این مرحله نیستیم؛ اما باید خودمان را برای ورود به این مرحله آماده کنیم؛ چراکه انقلاب واقعی، انقلاب حقیقی در فضای مجازی است و این آن زمانی است که مخالفان ما مجبور خواهند شد که به زبان و ادبیات ما سخن بگویند. کاری که امام راحل در خارج از فضای مجازی، آن را انجام داد.

گام نخست در فضای مجازی، ساختارشکنی است

در عرصه فضای مجازی، اولین کار ساختارشکنی است. ساختار و شالوده حاکم را باید با حمله به محکومات آن‌ها بشکنیم نه متشابهات! منتهی حمله به محکومات، کار ساده‌ای نیست. بلکه حمله به محکومات تئوریک باید با روش تئوریک انجام شود و این جا فرق میان انفعال و انعطاف خودش را نشان می‌دهد.

روش انبیا انفعال نبود

روش انبیا انفعال نبود. بلکه انعطاف در روش و عمل بود و سیره تمام انبیا(ع) این بود که می‌گفتند ما مأمور شده‌ایم با مردم به اندازه ظرفیت و شعورشان سخن بگوییم؛ یعنی باید بشناسیم که محکومات و متشابهات مخاطب کدام است و ببینیم سؤال عملی و نظری او چیست و خود را دقیقاً جای او بگذاریم. کسی که وارد عرصه رسانه و گفت‌وگوی فکری می‌شود، باید بتواند خود را در جای مخاطب قرار دهد و بتواند با او همزادپنداری کند و بعد بداند علت مخالفت او یا دفاع او در چیست.

ما هنوز در زمین دیگران بازی می‌کنیم

لازم نیست ما در عرصه فضای مجازی ماهیت حرف‌ها و سخنان را تغییر دهیم؛ بلکه باید ویژگی پیچیده‌ای را در این فضا ایجاد کنیم تا کارکرد آن را عوض کند. باید توجه داشت که چه کسانی در فضای مجازی، طرح مسأله می‌کنند و چه کسانی در این فضا بورس‌سازی می‌کنند و ما ناخواسته بر ارزش بورس آن‌ها می‌افزاییم. باید کاری کنیم که هر بازیگری که وارد این عرصه می‌شود در زمین ما و با داوری ما بازی کند. در عرصه مجازی و